

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Arbennig o'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	11 Gorffennaf 2014
Aelod(au) Portffolio:	Y Cyngorydd J. Arwel Roberts
Pennaeth Gwasanaeth:	Arthur Owen
Pwnc:	Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol Adeilad Niwclear Newydd yn Wylfa

1. Pwrpas yr Adroddiad

1.1 Pwrpas yr adroddiad yw darparu trosolwg i'r Pwyllgor Sgriwtini o nod, sgôp, strwythur ac egwyddorion y Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol (CCA) ar gyfer Adeilad Niwclear Newydd (ANN) yn Wylfa.

1.2 Bydd y CCA ANN yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn ym mis Gorffennaf 2014 i'w fabwysiadu. Mae'n hanfodol bod y CCA yn cael ei fabwysiadu gan y Cyngor Llawn yn ystod mis Gorffennaf 2014 er mwyn iddo ragflaenu unrhyw weithiau galluogi mewn perthynas â'r ANN a datblygiadau cysylltiedig o ran Ceisiadau Cynllunio Gwlad a Thref gan Horizon Nuclear Power (HNP) ac/neu unrhyw ymgynghori cyn cyflwyno cais gan y datblygwr (wedi ei drefnu ar hyn o bryd ar gyfer Medi 2014).

1.3 Oherwydd graddfa, cymhlethdod ac amserlenni'r ANN arfaethedig, mae angen i'r Cyngor Sir roi blaenoriaeth i baratoi a mabwysiadu CCA. Bydd y CCA yn cyfrannu tuag at sicrhau bod yr effeithiau tebygol yr ANN sy'n wybyddus a'i ddatblygiadau cysylltiedig yn cael eu nodi, eu hosgoi, eu lliniaru ac y gwneir iawn amdanynt lle bynnag y mae hynny'n bosibl; a bod y manteision cymdeithasol-economaidd sy'n gysylltiedig â'r adeiladu â gweithredu'r orsaf bŵer yn cael eu gwireddu'n llawn.

2. Materion Sgriwtini

- A yw pwrpas y CCA ANN yn glir, yn ogystal â rôl y Cyngor Sir yn y broses ganiatáu ANN statudol?
- A yw egwyddorion cyfarwyddo'r CCA ANN yn ddigonol cynhwysfawr a chadarn?
- A yw'r sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghori cyhoeddus ar y CCA ANN drafft wedi eu hystyried yn drwyadl ac yn briodol?

(Nodwch os gwelwch yn dda bod yr ymgynghori cyhoeddus wedi amlygu nifer o bryderon cyfreithlon sydd y tu allan i sgôp y CCA (megis storio gwastraff niwclear am dymor hir). Fe ddygwyd y materion hyn i sylw HMP gyda chais ffurfiol eu bod yn cael eu hystyried fel rhan o'u hymgyngoriad cyn-ymgeisio).

3. Swyddogaethau a Chyfrifoldebau Caniatáu'r Cyngor Sir

3.1 A Bydd y CCA ANN yn hanfodol i alluogi'r Cyngor Sir i gyflawni ei swyddogaeth allweddol yn y broses ganiatáu statudol mewn perthynas â phrosiect ANN. Mae'r ANN yn 'Brosiect Isadeiledd o Arwyddocâd Cenedlaethol' dan Ddeddf Cynllunio 2008. Mae hyn yn golygu bod angen i'r datblygwyr gyflwyno cais Gorchymyn Caniatáu Datblygu (GCD) i'r Arolygiaeth Gynllunio. Bydd yr Arolygiaeth yn gwneud argymhelliad ar y cais i'r Ysgrifennydd Gwladol Dros Ynni a Newid Hinsawdd, sy'n gyfrifol am y penderfyniad terfynol ar y GCD.

3.2 Bydd y CCA ANN yn atgyfnerthu ac yn cynnig gwybodaeth ar gyfer ymgysylltiad y Cyngor Sir yn y broses GCD, yn cynnwys ymateb i'r amrywiol gyfnodau o ymgynghori cyhoeddus, paratoi Datganiad o Dir Cyffredin gyda'r datblygwr, cyflwyno adroddiad o'r Effaith ar yr Ardal Leol, paratoi ymrwymiad cynllunio drafft a chynrychiolaeth yn yr ymchwiliad GCD.

3.3 Bydd y CCA hefyd yn galluogi'r Cyngor Sir i wneud penderfyniadau cadarn ar yr holl waith galluogi mewn perthynas â'r ANN a cheisiadau datblygu cysylltiedig (Cynllunio Gwlad a Thref) y bydd yn eu derbyn. Mae ceisiadau am ddatblygiadau cysylltiedig fel gwaith priffyrdd, llety gweithwyr, cyfleusterau parcio a theithio a chanolfannau logisteg i gyd yn faterion sydd wedi eu datganoli yng Nghymru, ac felly byddant yn cael eu hystyried a'u penderfynu gan y Cyngor Sir fel yr Awdurdod Cynllunio Lleol. Bydd y CCA felly yn darparu cyfle i'r Cyngor Sir ddylanwadu ar natur, graddfa a dosbarthiad datblygiadau sy'n gysylltiedig â'r ANN ar yr Ynys, yn ogystal â chwarae ei rôl lawn yn y proses GCD.

4. Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol Adeilad Niwclear Newydd Wylfa

4.1 Mae'r datblygiadau ynni mawr arfaethedig ar yr Ynys, yn arbennig yr ANN yn Wylfa, yn rhoi cyfle unigryw a digymar i Gyngor Sir Ynys Môn gyfrannu'n gadarnhaol tuag at drawsnewidiad cymdeithasol-economaidd yr Ynys (a'r rhanbarth ehangach). Mae'r CCA'u yn ffordd o nodi cyfarwyddyd safle benodol neu thematig manwl ar y ffordd y bydd polisiâu cenedlaethol a lleol yn cael eu defnyddio mewn amgylchiadau neu feysydd penodol.

4.2 O ystyried y diffyg o ran fframwaith polisi cynllunio lleol cadarn mewn perthynas â phrosiect o raddfa a chyfansoddiad yr ANN a hyd nes caiff y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd ei fabwysiadu, pwrpas y CCA ANN yw darparu cyfarwyddyd lefel uchel (yn seiliedig ar dystiolaeth) i ddylanwadu ac i hysbysu proses HNP ar gyfer gwneud penderfyniadau strategol yn awr ac yn y dyfodol. Mae'r cyfarwyddyd hwn yn cynnwys cyngor atodol ar faterion uniongyrchol neu anuniongyrchol sy'n bwysig yn lleol ac yn amlinellu ymateb y Cyngor Sir i bolisiâu a strategaethau cenedlaethol a lleol yng nghyd-destun prosiect ANN Wylfa.

4.3 Bwriadwyd CCA ANN fel cyfarwyddyd prosiect penodol sy'n cael ei ddatblygu y tu allan i'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd sydd yn esblygu, ond bydd y ddwy ddogfen yn rhannu'r un sail tystiolaeth ac y mae'r Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd wedi bod â rhan fawr yn y gwaith o baratoi'r CCA ANN (fel rhan o'r Grŵp Llywio). Nodwch os gwelwch yn dda nad yw'r CCA yn gallu dyrannu tir (swyddogaeth yw honno i'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd). Mae'r CCA ANN yn nodi safleoedd a

ffefrir neu leoliadau ar gyfer defnyddiau arbennig drwy ardaloedd chwilio eang e.e. Caergybi a'r Parthau.

4.4 Mae'r gwaith o baratoi'r CCA wedi ei gydlyn gan y Gwasanaeth Economaidd ac Adfywio Cymunedol dan gyfarwyddyd nifer o Uwch Swyddogion y Cyngor Sir. Bu AMEC Environment & Infrastructure (darparwyr cefnogaeth ac arbenigedd amlddisgyblaethol y Cyngor Sir) yn gyfrifol am ddrafftio'r ddogfen. Sicrhawyd adnoddau i ariannu'r broses o ddarparu'r CCA drwy'r Cytundeb Perfformiad Cynllunio gyda HNP.

4.5 Mae'n bwysig nodi bod y CCA ANN yn canolbwyntio ar nodi, osgoi, lliniaru a gwneud iawn am effeithiau negyddol tebygol a gwneud y mwyaf o'r manteision cadarnhaol o'r prosiect, yn hytrach nag egwyddorion pŵer niwclear (gan fod hyn wedi ei gynnwys ym Mholisi Cenedlaethol Llywodraeth y DU).

5. Strwythur CCA ANN Wylfa

5.1 O ystyried graddfa ac arwyddocâd y prosiect ANN, yn y CCA fe geir:

- Trosolwg o'r prosiect ANN a'i ddatblygiadau cysylltiedig;
- Crynodeb o'r fframwaith polisi cenedlaethol a lleol presennol;
- Gweledigaeth y Cyngor Sir mewn perthynas â'r prosiect ANN;
- Cyfarwyddyd strategol lefel uchel / prosiect-eang mewn perthynas â materion/pynciau allweddol, yn cynnwys:
 - Datblygu Economaidd,
 - Twristiaeth,
 - Llety Gweithwyr Adeiladu,
 - Poblogaeth a Chymuned,
 - yr Iaith Gymraeg a Diwylliant,
 - Cludiant,
 - Cyfleustodau,
 - Gwastraff
 - Newid Hinsawdd
 - Amgylchedd Naturiol
 - Amgylchedd Hanesyddol
 - Hwyluso'r Datblygiad
 - Gweithrediad a Monitro
- Cyfarwyddyd lleoliadol yn amlinellu ble y gellid lleoli datblygiadau cysylltiedig ar yr Ynys.
- 10 Papur Pwnc (sef sail tystiolaeth y CCA);
- Cyfres o asesiadau statudol o'r CCA (Gwerthusiad Cynaliadwyaeth, Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg, Asesiad Rheoliadau Cynefin ac Asesiad o'r Effaith ar Iechyd).

5.2 Ni ellir gor-ddweud pa mor bwysig yw'r CCA i'r Cyngor Sir ac i HNP. Bydd y CCA yn darparu cyfarwyddyd yn seiliedig ar dystiolaeth, wedi ei gysylltu i bolisi, a bydd holl waith galluogi ANN a'r ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiol yn cael eu hasesu yn ei erbyn. Bydd hefyd yn darparu eglurder i ddatblygwr y prosiect mewn perthynas â dyheadau a disgwyliadau'r Cyngor Sir os bydd y prosiect ANN arfaethedig yn mynd yn ei flaen.

6. Ymgynghori Cyhoeddus

6.1 Bu'r CCA ANN drafft yn destun ymgynghoriad cyhoeddus am 6 wythnos yn ystod 17 Chwefror – 31 Mawrth 2014. Roedd y broses ymgynghori yn cynnwys:

- Cyhoeddi'r CCA ANN drafft a dogfennau cysylltiol ar wefan y Cyngor Sir a darparu copïau caled mewn llefydd adneuo allweddol.
- Cyhoeddi hysbysebion a datganiad i'r wasg.
- Darparu holiadur ar-lein.
- Gwneud defnydd helaeth o gyfryngau cymdeithasol i sicrhau ymgysylltiad gyda chymaint o gydranddeiliaid ag sy'n bosibl.
- Arddangosfeydd cyhoeddus am dri diwrnod llawn yng Nghemaes, Caergybi a Llangefni.

6.2 Gwahoddwyd holl Aelodau'r Cyngor Sir i sesiynau briffio ffurfiol ar 17 Ionawr ac 17 Mawrth 2014 i wella eu dealltwriaeth o bwrpas ac egwyddorion y CCA ANN. Mae fersiwn derfynol y CCA wedi ei diwygio yn dilyn sylwadau a dderbyniwyd yn ystod y sesiynau hyn.

6.3 Derbyniwyd 52 o ymatebion i'r ymgynghoriad gan ystod o ymgynghorai a chydranddeiliaid, yn cynnwys gwasanaethau'r Cyngor Sir, awdurdodau lleol eraill, ymgynghoreion statudol, sefydliadau cynrychioliadol, perchnogion tir, datblygwyr, HNP, trigolion lleol a grwpiau a diddordeb.

6.4 Roedd natur y sylwadau a dderbyniwyd yn cynnwys yr angen i:

- Sicrhau swyddi i bobl leol, yn arbennig pobl ifanc
- Gwneud y mwyaf o gyfleon contract a chadwyn gyflenwi i fusnesau lleol
- Darparu hyfforddiant sgiliau priodol
- Sicrhau bod gweithwyr adeiladu yn cael eu lletya mewn lleoliadau addas
- Lleihau unrhyw effeithiau negyddol i sector twristiaeth yr Ynys
- Lleihau effeithiau gwelliannau ffyrdd ar hyd yr A5025
- Lliniaru effeithiau tebygol ar gymunedau lleol a'r laith Gymraeg

(Mewn perthynas â'r laith Gymraeg, mae'r Cyngor Sir (drwy'r Rhaglen Ynys Ynni) a HNP wedi cytuno mewn egwyddor i gydariannu secondiad o Uned laith Gymraeg Llywodraeth Cymru i ddatblygu mesurau lliniaru ac integreiddio priodol).

6.5 Cafwyd sylwadau hefyd ynglŷn â diogelwch technoleg niwclear, yn ogystal â storio gwastraff niwclear ar y safle a chael gwared arno wedyn. Mae'r materion hyn y tu allan i sgôp y CCA ANN ac y mae'r sylwadau wedi eu hanfon ymlaen i'r datblygwr a rheoleiddwyr perthnasol er gwybodaeth/ystyriaeth (yn arbennig fel rhan o ymgynghori cyn-ymgeisio HNP).

6.6 Mae'r holl sylwadau a dderbyniwyd wedi eu hamlinellu mewn mwy o fanylder yn y 'Rhestr o Ymatebion Ymgynghori' sydd hefyd yn cynnwys ymateb y Cyngor Sir i bob mater a godwyd ac yn nodi a yw'r CCA drafft wedi ei addasu/newid o ganlyniad.

7. Casgliadau

- 6.1 Mae graddfa a chymhlethdod y prosiect ANN arfaethedig a'i holl elfennau yn gwneud y gwaith o baratoi a mabwysiadu'r CCA yn weithgaredd y mae'n rhaid rhoi blaenoriaeth iddo.
- 6.2 Bydd y CCA ANN yn darparu'r cyd-destun angenrheidiol a'r sail tystiolaeth gadarn i ddylanwadu a chyfarwyddo proses gwneud penderfyniadau datblygwr y prosiect ac yn fodd i'r Cyngor Sir gyflawni ei gyfrifoldebau statudol mewn ffordd gadarn ac effeithiol.
- 6.3 Mae'r CCA yn canolbwyntio ar nodi, osgoi, lliniaru a gwneud iawn am yr effeithiau tebygol y gwyddys amdanynt ac a fydd yn deillio o'r ANN a'i ddatblygiadau cysylltiedig.
- 6.4 Bydd y CCA yn galluogi'r Cyngor Sir i gyfrannu'n llawn at y broses GCD 'Prosiect Isadeiledd o Arwyddocâd Cenedlaethol', yn ogystal â phenderfynu ar yr holl Geisiadau am ddatblygiadau cysylltiedig o ran Cynllunio Gwlad a Thref y bydd yn eu derbyn.
- 6.5 Bydd y CCA ANN yn helpu i atgyfnerthu ymrwymïadau cynllunio statudol (e.e. cytundebau adran 106) i sicrhau bod mesurau lliniaru angenrheidiol a chadarn yn cael eu sefydlu ar gyfer yr holl effeithiau tebygol sy'n wybyddus.
- 6.6 Bydd y CCA ANN hefyd yn helpu'r Cyngor Sir i sicrhau cyfleon trawsnewid economaidd sylweddol i Ynys Môn. Bydd yn alluogwr hanfodol i gyflawni dyheadau economaidd y Cyngor Sir drwy ddefnyddio'r system cynllunio defnydd tir e.e. defnydd etifeddol o safleoedd a ddefnyddiwyd dros dro gan HNP.
- 6.7 Bydd y CCA yn helpu i hysbysu cynigion a phroses gwneud penderfyniadau hyrwyddwr y prosiect drwy ddarparu eglurder mewn perthynas â dyheadau a disgwyliadau'r Cyngor Sir o ran y prosiect ANN arfaethedig.

8. Argymhellion

Argymhellir bod y Cyngor Llawn:

- a) **Yn nodi pwrpas sgôp ac egwyddorion y Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol ar gyfer Adeilad Niwclear Newydd yn Wylfa.**
- b) **Yn cydnabod rôl y Cyngor Sir yn y broses ganiatáu statudol ar gyfer yr Adeilad Niwclear newydd Arfaethedig.**
- c) **Yn cefnogi cyflwyno'r Gyfarwyddyd Cynllunio Atodol yr Adeilad Niwclear Newydd yn Wylfa i'r Cyngor Llawn i'w fabwysiadu ym mis Gorffennaf 2014.**

Adroddiad gan: Christian Branch (ar ran Arthur Owen, Cyfarwyddwr Corfforaethol Datblygu Cynaliadwy)

Teitl Swydd: Prif Swyddog Datblygu Strategaeth

Gwasanaeth: Economaidd ac Adfywio Cymunedol

Dyddiad: Gorffennaf 2014.

Atodiadau

Atodiad A: Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer yr Adeilad Niwclear Newydd

Atodiad B: Canllawiau Cynllunio Atodol Drafft ar gyfer yr Adeilad Niwclear Newydd:
Rhestr o'r Ymatebion i'r Ymgynghori

Atodiad C: Trosolwg o'r Ceisiadau Cynllunio ar gyfer yr Adeilad Niwclear Newydd

Penderfyniadau Blaenorol Perthnasol y Cyngor neu'r Pwyllgor Gwaith

Adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith (2 Rhagfyr 2013) – Canllawiau Cynllunio Atodol Drafft ar gyfer Adeilad Niwclear Newydd yn Wylfa:

<http://democratiaeth.ynysmon.gov.uk/documents/s3191/Gorsaf%20Niwclear%20Newydd%20yn%20Wylfa%20Canllawiau%20Cynllunio%20Atodol%20CCA.pdf?LLL=1>

Adroddiad i'r Bwrdd Comisiynwyr (18 Mehefin 2012) - Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer Adeilad Niwclear Newydd yn Wylfa:

[http://democratiaeth.ynysmon.gov.uk/Data/Bwrdd%20y%20Comisiynwyr/20120618/Agenda/\(Papur%20'G'\).pdf](http://democratiaeth.ynysmon.gov.uk/Data/Bwrdd%20y%20Comisiynwyr/20120618/Agenda/(Papur%20'G').pdf)